

ΣΤΕ 2292/1991

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ'.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 2 Μαΐου 1991, με την εξής σύνθεση:
Κ.Μ. Χαλαζωνίτης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ'. Τμήματος, Γ. Κοσμάς, Ν.
Παπαδημητρίου, Σύμβουλοι, Π. Πικραμμένος, Α. Θεοφιλοπούλου, Πάρεδροι. Α.
Γαϊτάνης, Γραμματέας του Γ'. Τμήματος.

Για να δικάσει την από 20 Δεκεμβρίου 1990 αίτηση:

του Γ. Δ. Ψυχογιού, υποψηφίου Προέδρου του Συνδυασμού "ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ", στις
δημοτικές και κοινοτικές εκλογές της 14.10.1990, κατοίκου Δυτικής Φραγκίστας
Ευρυτανίας, ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους 1) Δ. Κανελλόπουλο (Α.Μ.
1595/91) και 2) Κ. Χιώλο (Α.Μ. 2192/91) που τους διόρισε στο ακροατήριο,
κατά του Κ. Θ. Στασινού, υποψηφίου Προέδρου του Συνδυασμού "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ",

στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές της 14.10.1990, κατοίκου της Κοινότητας
Δυτικής Φραγκίστας Ευρυτανίας, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Ελ. Σεραφείμ
(Α.Μ. 6116/91), που τον διόρισε στο ακροατήριο.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθεί η 266/1990 απόφαση του
Διοικητικού Πρωτοδικείου Λαμίας.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Π.
Πικραμμένου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους του αναιρεσείοντος, οι οποίοι
ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησαν να
γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του αναιρεσιβλήτου, ο οποίος ζήτησε
την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως κατεβλήθη το νόμιμο παράβολο
(ειδικό έντυπο παραβόλου 154627).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 266/1990 αποφάσεως του
Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Λαμίας, με την οποία: α) συνεδικάσθησαν και
έγιναν εν μέρει δεκτές αντίθετες εφέσεις, β) προσδιορίσθηκε ο αριθμός των
εγκύρων ψηφοδελτίων των εκλογών της 14ης Οκτωβρίου 1990 στην κοινότητα
Δυτική

Φραγκίστα Ευρυτανίας σε 490 ψηφοδέλτια, εκ των οποίων 245 του συνδυασμού
"ΝΕΑ

ΠΟΡΕΙΑ" και 245 του συνδυασμού "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ", γ) εξηφανίσθη η
181/1990

απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Λαμίας με την οποία είχε
ανακηρυχθεί ως επιτυχών ο συνδυασμός "ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ" και δ) ανεκηρύχθη, κατόπιν
κληρώσεως, ως επιτυχών ο συνδυασμός "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ" και Πρόεδρος της
παραπάνω Κοινότητας ο αναιρεσιβλήτος, ενώ ο συνδυασμός "ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ" του

αναιρεσειόντος ανεκηρύχθη ως επιλαχών, επίσης δε ανεκηρύχθησαν οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι των δύο συνδυασμών.

3. Επειδή, με την κρινομένη αίτηση προβάλλεται ότι η συνεδρίαση κατά την οποία εκδικάσθηκε η έφεση του ήδη αναιρεσειόντος έλαβε χώρα στο ακροατήριο του Πρωτοδικείου Λαμίας στις 30.11.1990 και από ώρας 9 π.μ. μέχρι 11 π.μ. και ότι είναι γνωστόν ότι η Πρωτοδίκης Αγγελική Σπετσεροπούλου που μετέσχε της συνθέσεως ανεχώρησε για την Αθήνα στις 3 μ.μ. της ίδιας ημέρας και ότι επομένως, με τα δεδομένα αυτά, δεν είναι δυνατόν να έγινε την ημέρα εκείνη η διάσκεψη της υποθέσεως, όπως αναφέρεται στην προσβαλλομένη απόφαση, άλλως έγινε

προχειρώς και χωρίς να μελετηθεί πλήρως η υπόθεση, δοθέντος μάλιστα ότι η εισηγητής ήταν εισηγητής και σε άλλες οκτώ υποθέσεις που δικάσθηκαν την ίδια ημέρα. Ο λόγος όμως αναιρέσεως αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι με αυτόν αμφισβητείται η γνησιότητα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως η οποία βεβαιώνει ότι η διάσκεψη του Τριμελούς Πρωτοδικείου κατά την οποία ελήφθη η επίδικη απόφαση έγινε στις 30.11.1990, χωρίς να προβάλλεται ότι η απόφαση αυτή έχει προσβληθεί, κατά τούτο, ως πλαστή. Εξ άλλου και ο επικουρικός ισχυρισμός του αναιρεσειόντος ότι η διάσκεψη έγινε με προχειρότητα και χωρίς πλήρη μελέτη της υποθέσεως είναι απορριπτέος για τον εκτεθέντα πιο πάνω λόγο και πάντως διότι στηρίζεται σε πραγματικά περιστατικά τα οποία εν μέρει μεν προβάλλονται αορίστως, ενώ κατά τα λοιπά δεν αποδεικνύονται.

4. Επειδή, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 108 παρ. 2 του Κώδικα Φορολογικής

Δικονομίας (η οποία έχει εφαρμογή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 του ν. 345/1976, των άρθρων 4 και 6 του ν. 1406/1983 και του άρθρου 55 του π.δ. 341/1978) η απόφαση μπορεί να δημοσιευθεί και από δικαστές οι οποίοι δεν είχαν μετάσχει στην συζήτηση της υποθέσεως. Συνεπώς, νομίμως μετέσχε της συνθέσεως του Δικαστηρίου που δημοσίευσε την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση η Πρωτοδίκης Χρυσάνθη Μαυρομιχάλη, η οποία δεν είχε μετάσχει στην σύνθεση του δικαστηρίου που συζήτησε την έφεση του ήδη αναιρεσειόντος και εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση, ενώ εξ άλλου η πρωτοδίκης αυτή δεν εκωλύετο να μετάσχει στην σύνθεση

δημοσιεύσεως εκ του γεγονότος ότι είχε εκδώσει την πρωτόδικο απόφαση. Κατ' ακολουθίαν αυτών, όλοι οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί που προβάλλονται με την κρινόμενη αίτηση πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι.

5. Επειδή, όπως συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του π.δ/τος 323/1989 (Α' 146) σημεία, λέξεις, στίγματα, φράσεις, σχισίματα, αναδιπλώσεις, κηλίδες, καθώς επίσης και σταυροί προτιμήσεως μπορεί να επιφέρουν ακυρότητα του

ψηφοδελτίου αν θεωρηθεί ότι αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα με τα οποία παραβιάζεται η συνταγματική αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας, εάν δηλαδή κριθεί ότι η ύπαρξη των ανωτέρω σημείων, στιγμάτων κ.λ.π. καταλείπει την δυνατότητα να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως ο εκλογέας που ψήφισε με το συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο. Κατά την εκδίκαση δε των σχετικών με το κύρος των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών διαφορών, τα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια

κρίνουν αν, στην συγκεκριμένη περίπτωση, τα παραπάνω σημεία αποτελούν ή όχι διακριτικά γνωρίσματα με βάση τα διδάγματα της λογικής και της κοινής πείρας και λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε συνθήκες υπό τις οποίες τελεί ο εκλογέας, το είδος του σημείου, την θέση του, τον τρόπο χαράξεως και προκειμένου για σταυρούς προτιμήσεως, το πάχος ή το χρώμα του, για να συναγάγουν αν το εκάστοτε

αμφισβητούμενο σημείο έχει τεθεί τυχαία ή σκόπιμα. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου περί διακριτικού γνωρίσματος είναι πραγματική και δεν υπόκειται, για τον λόγο αυτό, σε αναιρετικό έλεγχο (βλ. Σ.Ε. 1926/1991, 1969/1991, Πρβλ. 727/1991, 5125/1987 κ.α.).

6. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση του Τριμελούς Πρωτοδικείου Λαμίας αναφέρεται ότι "... από τον έλεγχο που έγινε στα αναφερόμενα ψηφοδέλτια, το με αριθμό 205 ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του εκκαλούντος-εφεσιβλήτου" (δηλαδή του συνδυασμού ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ) "φέρει σταυρό κάτω

από το όνομα του τελευταίου υποψηφίου συμβούλου. Η κατ' αυτόν τον τρόπο, όμως,

σταυροδοσία, κατά την κρίση του Δικαστηρίου αποτελεί διακριτικό γνώρισμα και παραβιάζει κατά τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας και συνεπώς είναι άκυρο, όπως άλλωστε ορθώς έκρινε και η εκκαλούμενη απόφαση". Με την κρίση του αυτή το Πρωτοδικείο Λαμίας ορθώς τον νόμο ερμήνευσε και εφήρμοσε και η αιτιολογία της αποφάσεώς του, με την οποία κρίθηκε ως άκυρο το παραπάνω ψηφοδέλτιο του συνδυασμού "ΝΕΑ ΠΟΡΕΙΑ" είναι νόμιμη και επαρκής. Κατόπιν αυτού

πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι όλοι οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί που προβάλλονται με την κρινόμενη αίτηση, ότι δηλαδή το ψηφοδέλτιο αυτό δεν φέρει διακριτικό γνώρισμα τέτοιο που να το καθιστά άκυρο, καθώς και ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει ειδική και επαρκή αιτιολογία, ενώ εξ άλλου, κατά το μέρος που με τους ισχυρισμούς αυτούς πλήττεται η ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας πρέπει ν' απορριφθούν ως απαράδεκτοι (βλ. Σ.Ε. 727, 1926, 1948/1991, 5125, 5145/1987 κ.α.).

7. Επειδή, ακολούθως στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση αναφέρεται ότι από τον έλεγχο που έγινε στα λοιπά επίδικα ψηφοδέλτια, του συνδυασμού "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ" δηλαδή τα ψηφοδέλτια με αριθμό 77, 166 και 201 του 39ου εκλογικού τμήματος και με αριθμό 71, 153 και 218 του 40ου εκλογικού τμήματος, προκύπτει ότι αυτά "... φέρουν σταυρούς οι οποίοι εμφανίζονται είτε σε σχήμα Χ, είτε κάτι ανάμεσα σε σταυρό και Χ, είτε με έντονες και παχιές γραμμές, είτε ημιτελείς, που όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα και τούτο γιατί είναι προφανές ότι η κατ' αυτόν τον τρόπο σταυροδοσία οφείλεται στον τρόπο γραφής του εκλογέα ή στην προσπάθειά του για καλύτερη αποτύπωση του σταυρού, όπως εξάλλου είναι προφανές ότι και το μικρό κομμάτι χαρτιού που λείπει από το με αριθμό 183 ψηφοδέλτιο αποκόπηκε κατά την αποφακέλωσή του. Συνεπώς ... ορθώς η εκκαλούμενη έκρινε ως έγκυρα τα λοιπά ψηφοδέλτια ...". Και με την κρίση του αυτή το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Λαμίας ορθώς τον νόμο ερμήνευσε και εφήρμοσε και η αιτιολογία της αποφάσεώς του, με την

οποία κρίθηκαν ως έγκυρα τα πιο πάνω ψηφοδέλτια του συνδυασμού
"ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ

ΑΛΛΑΓΗ" είναι νόμιμη και επαρκής. Κατόπιν αυτού, πρέπει ν' απορριφθούν ως
αβάσιμοι όλοι οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί που προβάλλονται με την
κρινομένη αίτηση, ότι δηλαδή τα ανωτέρω ψηφοδέλτια φέρουν σημεία κ.λ.π. που
παραβιάζουν το απόρρητο της ψηφοφορίας και ότι δεχθείσα το αντίθετο η
αναιρεσιβαλλομένη απόφαση παρεβίασε τον νόμο, καθώς και ότι δεν παρατίθενται
τα

πραγματικά δεδομένα, μετά από εκτίμηση των οποίων συνήχθη το συμπέρασμα περί
εγκυρότητας των ψηφοδελτίων (Πρβλ. Σ.Ε. 1948/1991 κ.α.). Για τους ίδιους λόγους
πρέπει ν' απορριφθεί και ο ειδικότερος ισχυρισμός ότι η αναιρεσιβαλλομένη
απόφαση μη παραθέτουσα ειδική αιτιολογία για κάθε ένα από τα σημεία που
αναγράφονται στα προαναφερθέντα 77, 166 και 201 ψηφοδέλτια του 39ου
εκλογικού

τμήματος και 171, 153 και 218 του 40ου, αλλά αναφερομένη γενικώς στα σημεία τα
οποία περιέχουν όλα μαζί τα ψηφοδέλτια αυτά, τα οποία (σημεία) συνολικά δεν
θεωρεί ως διακριτικά γνωρίσματα, είναι πλημμελής, δεδομένου μάλιστα ότι με την
υπό κρίση αίτηση δεν προβάλλεται ότι τα ψηφοδέλτια αυτά φέρουν σημεία άλλα από
αυτά τα οποία περιγράφονται στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση και τα οποία
συνιστούν, κατά τον αναιρεσιόντα, διακριτικά γνωρίσματα. Εξ άλλου, κατά το
μέρος που με τους προαναφερθέντες ισχυρισμούς πλήττεται η ανέλεγκτη κρίση του
δικαστηρίου της ουσίας πρέπει οι σχετικοί λόγοι ν' απορριφθούν ως απαράδεκτοι
(Πρβλ. Σ.Ε. 727, 1948/1991, 5125, 5145, 3088/1987 κ.α.).

8. Επειδή, τέλος προβάλλεται με την κρινομένη αίτηση ότι κατά παράβαση του
νόμου το Πρωτοδικείο Λαμίας, που δίκασε σε δεύτερο βαθμό, δεν έλαβε υπ' όψη και
δεν απήντησε στον πέμπτο λόγο εφέσεως του ήδη αναιρεσιόντος, αγνόησε δε τον
λόγο αυτόν εντελώς. Εξ άλλου, όπως προκύπτει από το σχετικό δικόγραφο, ο
αναιρεσιών είχε προβάλει με τον πέμπτο (5ο) λόγο της εφέσεώς του ότι: "...
κακώς η προσβαλλομένη απόφαση δεν αφήρεσε ένα ψηφοδέλτιο του εφεσιβλήτου
συνδυασμού δια τον λόγον που αναλυτικά αναφέρω εις την ένστασή μου". Με το
περιεχόμενο όμως αυτό, ο παραπάνω λόγος εφέσεως, με τον οποίο δεν απεδίδοντο
συγκεκριμένες πλημμέλειες στις σκέψεις και αιτιολογίες της πρωτοδίκου
αποφάσεως, αλλά γινόταν απλώς παραπομπή στους ισχυρισμούς που ανεφέροντο
στην

ένσταση του ήδη αναιρεσιόντος, είχε προβληθεί αορίστως και επομένως δεν έχριζε
ερεύνης και απαντήσεως από το δικαστήριο (Πρβλ. Σ.Ε. 2260, 4129, 4763/1987).

Κατόπιν αυτού, οι προαναφερθέντες ισχυρισμοί περί του αντιθέτου πρέπει ν'
απορριφθούν ως αβάσιμοι.

9. Επειδή, εφ' όσον δεν προβάλλεται άλλος λόγος η αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί
στο σύνολό της. Περαιτέρω, δεδομένου ότι σύμφωνα με τα ήδη κριθέντα (βλ. Σ.Ε.
1589/1991) για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως αναιρέσεως δεν απαιτείται η
καταβολή τελών πρέπει να επιστραφούν) τα αχρεωστήτως καταβληθέντα τέλη στον
αναιρεσιόντα.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάζει την κατάπτωση του παραβόλου και την επιστροφή των καταβληθέντων τελών,

και

Επιβάλλει στον αναιρεσείοντα την δικαστική δαπάνη του αναιρεσιβλήτου η οποία ανέρχεται στο ποσό των δέκα τεσσάρων χιλιάδων (14.000) δραχμών.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 16 Μαΐου 1991.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ο Γραμματέας του Γ' Τμήματος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου 1991.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας